

# PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

## Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36004484	CEIP Plurilingüe da Laxe	Marín	2023/2024

## Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación primaria	Ciencias da Natureza	3º Pri.	3	105

## Réxime

Réxime xeral-ordinario

<b>Contido</b>	<b>Páxina</b>
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	12
4.2. Materiais e recursos didácticos	13
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	13
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	13
6. Medidas de atención á diversidade	14
7.1. Concreción dos elementos transversais	15
7.2. Actividades complementarias	16
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente cos seus indicadores de logro	16
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	17
9. Outros apartados	17

## 1. Introducción

A programación didáctica é o instrumento de planificación curricular específico e necesario para desenvolver o proceso de ensino aprendizaxe do alumnado de maneira coordinada entre todo o profesorado. Partindo dos referentes legais e teóricos que regulan o noso sistema educativo, elabórase esta Programación Didáctica de Ciencias da Natureza para 3º de Educación Primaria, durante o curso escolar 2023/2024 regulado pola Orde do 3 de maio de 2023, pola que se aproba o calendario escolar en Galicia.

A área de Ciencias da Natureza ten como obxectivo principal que o alumnado chegue a ser personas activas, responsables e respectuosas co mundo no que viven, adquirindo coñecementos esenciais e os principios básicos do medio natural para que poidan construír un mundo máis solidario, xusto, igualitario e sustentable.

O CEIP da Laxe é un centro público de Educación Infantil e Primaria, situado no concello de Marín, Pontevedra. Está formado por dúas aulas mixtas de infantil e 6 de primaria. O alumnado para o cal se elaborou esta programación é o curso de 3º EP, formado por 6 nenos e 1 nena, con idades comprendidas entre os 7 e os 9 anos. Ademais, na aula contamos con cinco nenos con necesidades especiais de apoio educativo.

Esta programación consta de 6 unidades didácticas que estarán detalladas no punto 3.1. Para o seu desenvolvemento contaremos coa contorna próxima ao centro (supermercado, praia, monte...) e as instalación da propia escola (horta, composteiro, laboratorio, biblioteca...), a través dos catro bloque de contidos que conforman esta área de coñecemento: bloque 1. Cultura científica; bloque 2: a vida no noso planeta; bloque 3: materias, forzas e enerxía; bloque 4: tecnoloxía e dixitalización.

## 2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Expor e dar resposta a cuestións científicas sinxelas, utilizando diferentes técnicas, instrumentos e modelos propios do pensamento científico, para interpretar e explicar feitos e fenómenos que ocorren no medio natural.	1-2-3		2-4	1-2		4		
OBX2 - Coñecer e tomar conciencia do propio corpo, así como das emocións e sentimentos propios e alleos, aplicando o coñecemento científico, para desenvolver hábitos saudables e para conseguir o benestar físico, emocional e social.			5		1-2-3	3		
OBX3 - Identificar as características dos diferentes elementos ou sistemas do medio natural, analizando a súa organización e propiedades, e establecendo relacións entre estes, para recoñecer o seu valor, conservalo, melloralo e emprender accións para o seu uso responsable.			1-2-4-5	1		4	1	1
OBX4 - Identificar as causas e consecuencias da intervención humana na contorna, para mellorar a capacidade de afrontar problemas, buscar solucións e actuar de maneira individual e cooperativa na súa resolución, e para poñer en práctica estilos de vida sustentables e consecuentes co respecto, o coidado e a protección das persoas e do planeta.	5		2-5		4	1-3-4	1	

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX5 - Utilizar dispositivos e recursos dixitais de forma segura, responsable e eficiente, para buscar información, comunicarse e traballar de maneira individual, en equipo e en rede, e para reelaborar e crear contido dixital de acordo coas necesidades dixitais do contexto educativo.	3		4	1-2-3-4-5				4
OBX6 - Resolver problemas a través de proxectos de deseño e da aplicación do pensamento computacional, para xerar cooperativamente un produto creativo e innovador que responda a necesidades concretas.			3-4	5	3-4-5		1-3	4

#### Descrición:

### 3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Os seres vivos	Nesta unidade didáctica traballarase a diferenciación entre seres vivos e inertes, para afondar despois nos seres vivos: as funcións vitais, clasificación en reinos, etc.	12	13	X		
2	Os animais	Na segunda unidade didáctica acercarse ao alumnado ao estudo dos animais: as principais características, clasificación en vertebrados e invertebrados e as funcións vitais.	12	13	X		
3	As plantas	Nesta terceira unidade didáctica do 2º trimestre, seguiremos cos seres vivos, pero neste caso coas plantas. O alumnado coñecerá as funcións vitais, as características e as súas partes principais.	12	12		X	
4	Os ecosistemas	Na unidade didáctica número catro, será o momento de coñecer a biodiversidade e a importancia do seu coidado e conservación. Acercaranse aos diferentes tipos de ecosistemas e as relacións que os seres vivos teñen entre sí.	10	12		X	
5	A materia	Ao longo desta unidade didáctica, o alumnado coñecerá a materia, a súa composición e os estados nos que se pode encontrar.	7	10			X
6	A enerxía e as máquinas	Na última unidade didáctica traballarase a enerxía renovable e non renovable, incidindo na importancia de facer un uso responsable dos recursos naturais do	7	10			X

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
6	A enerxía e as máquinas	planeto, así como do seu impacto medioambiental. Tamén o coñecemento das máquinas e a súa aplicación na vida cotiá.	7	10			X
7	TRANSVERSAL	Durante todos os trimestres e unidades didácticas traballarase o método científico a través do bloque 1 "cultura científica" de forma transversal.	40	35	X	X	X

### 3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Os seres vivos	13

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Identificar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural a través de metodoloxías de indagación, utilizando as ferramentas e procesos adecuados.	Identificar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural a través de metodoloxías de indagación con axuda.	TI	100
CA2.3 - Coñecer e protexer o medio natural, valorándoo como un ben común, adoptando condutas respectuosas para o seu gozo e propoñendo accións para a súa conservación e mellora.	Coñecer e protexer o medio natural, valorándoo como un ben común, adoptando condutas respectuosas para o seu gozo.		
CA4.1 - Utilizar dispositivos e recursos dixitais de forma segura e de acordo coas necesidades do contexto educativo, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual e en equipo, reelaborando e creando contidos dixitais sinxelos.	Utilizar dispositivos e recursos dixitais de forma segura e de acordo coas necesidades do contexto educativo, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual e en equipo, con apoio.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Os reinos da natureza desde unha perspectiva xeral e integrada. Utilización de claves e guías para clasificar e identificar os diferentes reinos a través das súas características observables.</li> <li>- Dixitalización da contorna persoal de aprendizaxe:</li> <li>- Dispositivos e recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo.</li> </ul>

UD	Título da UD	Duración
2	Os animais	13

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Identificar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural a través de metodoloxías de indagación, utilizando as ferramentas e procesos adecuados.	Identificar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural a través de metodoloxías de indagación con apoio	TI	100
CA2.2 - Identificar conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural mostrando comprensión das relacións que se establecen nel.	Identificar conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural mostrando comprensión das relacións que se establecen nel, con axuda.		
CA4.1 - Utilizar dispositivos e recursos dixitais de forma segura e de acordo coas necesidades do contexto educativo, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual e en equipo, reelaborando e creando contidos dixitais sinxelos.	Utilizar dispositivos e recursos dixitais de forma segura e de acordo coas necesidades do contexto educativo, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual e en equipo, con apoio.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Características e clasificación de animais vertebrados e invertebrados. Observación e comparación das diversas formas nas que realizan as funcións vitais.</li> <li>- Valoración da biodiversidade e importancia da súa conservación. Respecto polos seres vivos da contorna. Animais en perigo de extinción.</li> <li>- Respecto polos seres vivos da contorna. Animais en perigo de extinción.</li> <li>- Dixitalización da contorna persoal de aprendizaxe:</li> <li>- Dispositivos e recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo.</li> <li>- Procuras guiadas de información seguras e eficientes en Internet.</li> <li>- Coñecemento das regras básicas de seguridade e privacidade para navegar por Internet.</li> </ul>

UD	Título da UD	Duración
3	As plantas	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Identificar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural a través de metodoloxías de indagación, utilizando as ferramentas e procesos adecuados.	Identificar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural a través de metodoloxías de indagación, utilizando as ferramentas e procesos adecuados con apoio.	TI	100
CA2.2 - Identificar conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural mostrando comprensión das relacións que se establecen nel.	Identificar conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural mostrando comprensión das relacións que se establecen nel, con apoio.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Utilizar dispositivos e recursos dixitais de forma segura e de acordo coas necesidades do contexto educativo, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual e en equipo, reelaborando e creando contidos dixitais sinxelos.	Utilizar dispositivos e recursos dixitais de forma segura, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual e en equipo, reelaborando e creando contidos dixitais sinxelos con axuda.		
CA4.5 - Participar en diversas tarefas en equipo, desenvolvendo distintos roles que favorezan o obxectivo final dun proxecto respectando as normas básicas de convivencia.	Participar en diversas tarefas en equipo, respectando as normas básicas de convivencia.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Clasificación das plantas a través das súas características observables. Análise, a través da experimentación, da súa capacidade de adaptación ao medio no que viven e realizan as funcións vitais.</li> <li>- Proxectos de deseño e pensamento computacional:</li> <li>- Técnicas cooperativas sinxelas para o traballo en equipo, estratexias para a xestión de conflitos e promoción de condutas empáticas e inclusivas.</li> </ul>

UD	Título da UD	Duración
4	Os ecosistemas	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Identificar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural a través de metodoloxías de indagación, utilizando as ferramentas e procesos adecuados.	Identificar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural a través de metodoloxías de indagación, utilizando as ferramentas e procesos adecuados, con apoio	TI	100
CA2.2 - Identificar conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural mostrando comprensión das relacións que se establecen nel.	Identificar conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural mostrando comprensión das relacións que se establecen nel, con axuda.		
CA2.3 - Coñecer e protexer o medio natural, valorándoo como un ben común, adoptando condutas respectuosas para o seu gozo e propoñendo accións para a súa conservación e mellora.	Coñecer e protexer o medio natural, valorándoo como un ben común, adoptando condutas respectuosas para a súa conservación		
CA3.5 - Identificar problemas ecosociais, propoñer posibles solucións e poñer en práctica hábitos de vida sustentable, recoñecendo comportamentos respectuosos de coidado e protección da contorna e uso sustentable dos recursos naturais, e expresando os cambios positivos e negativos causados no medio pola acción humana.	Identificar problemas ecosociais e recoñecer comportamentos respectuosos de coidado e protección da contorna.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Utilizar dispositivos e recursos dixitais de forma segura e de acordo coas necesidades do contexto educativo, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual e en equipo, reelaborando e creando contidos dixitais sinxelos.	Utilizar dispositivos e recursos dixitais de forma segura, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual e en equipo, reelaborando e creando contidos dixitais sinxelos con axuda.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Identificación dun ecosistema e dos elementos que o compoñen. Observación dun ecosistema próximo recollendo datos en diferentes soportes e elaborando hipóteses de forma guiada.</li> <li>- Relación do ser humano cos ecosistemas. Exemplos de bos e malos usos dos recursos naturais do noso planeta e das súas consecuencias.</li> <li>- Valoración da biodiversidade e importancia da súa conservación. Respecto polos seres vivos da contorna. Animais en perigo de extinción.</li> <li>- Uso responsable dos recursos naturais do planeta. Impacto ambiental: contaminación e residuos.</li> <li>- Impacto ambiental: contaminación e residuos nos ecosistemas.</li> <li>- Dixitalización da contorna persoal de aprendizaxe:</li> <li>- Procuras guiadas de información seguras e eficientes en Internet.</li> <li>- Tratamento e elaboración de textos sinxelos para comunicar información (título, formato, edición, gardar arquivo e compartir a través de plataformas dixitais).</li> <li>- Coñecemento das regras básicas de seguridade e privacidade para navegar por Internet.</li> </ul>

UD	Título da UD	Duración
5	A materia	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Identificar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural a través de metodoloxías de indagación, utilizando as ferramentas e procesos adecuados.	Identificar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural a través de metodoloxías de indagación, utilizando as ferramentas e procesos adecuados, con axuda.	TI	100
CA3.3 - Recoñecer a través de pequenas investigacións diferentes formas de produción da calor e dos seus efectos sobre os corpos.	Recoñecer a través de pequenas investigacións diferentes formas de produción da calor e dos seus efectos sobre os corpos, con axuda.		



Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.5 - Identificar problemas ecosociais, propoñer posibles solucións e poñer en práctica hábitos de vida sustentable, recoñecendo comportamentos respectuosos de coidado e protección da contorna e uso sustentable dos recursos naturais, e expresando os cambios positivos e negativos causados no medio pola acción humana.	Identificar problemas ecosociais, propoñer posibles solucións e poñer en práctica algún hábito de vida sustentable, recoñecendo comportamentos respectuosos de coidado e protección da contorna e uso sustentable dos recursos naturais.		
CA4.1 - Utilizar dispositivos e recursos dixitais de forma segura e de acordo coas necesidades do contexto educativo, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual e en equipo, reelaborando e creando contidos dixitais sinxelos.	Utilizar dispositivos e recursos dixitais de forma segura e de acordo coas necesidades do contexto educativo, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual e en equipo, reelaborando e creando contidos dixitais sinxelos con axuda.		
CA4.2 - Construír en equipo un produto final sinxelo que dea solución a un problema de deseño, propoñendo posibles solucións, probando diferentes prototipos e utilizando de forma segura as ferramentas, técnicas e materiais adecuados.	Construír en equipo un produto final sinxelo que dea solución a un problema de deseño, utilizando de forma segura as ferramentas, técnicas e materiais adecuados con axuda.		
CA4.3 - Presentar o produto final dos proxectos de deseño en diferentes formatos explicando os pasos seguidos.	Presentar o produto final dos proxectos de deseño en diferentes formatos explicando os pasos seguidos con apoio.		
CA4.4 - Resolver, de forma guiada, problemas sinxelos de programación, modificando algoritmos de acordo con principios básicos do pensamento computacional.	Resolver, de forma guiada, problemas sinxelos de programación.		
CA4.5 - Participar en diversas tarefas en equipo, desenvolvendo distintos roles que favorezan o obxectivo final dun proxecto respectando as normas básicas de convivencia.	Participar en diversas tarefas en equipo, desenvolvendo distintos roles que favorezan o obxectivo final dun proxecto respectando as normas básicas de convivencia.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Identificación dos estados nos que se presenta a materia na nosa contorna. Cambios de estado da auga.</li> <li>- A calor e as súas formas de produción. Cambios de estado e instrumentos de medida. Efectos da calor sobre a materia a través da experimentación.</li> <li>- Proxectos de deseño e pensamento computacional:</li> <li>- Identificación e selección dos materiais, ferramentas e obxectos adecuados para a elaboración dun proxecto.</li> <li>- Fases dos proxectos de deseño: identificación de necesidades, deseño, prototipado e proba, avaliación e comunicación.</li> <li>- Iniciación á programación. Recursos dixitais (plataformas dixitais de iniciación á programación, aplicacións de programación por bloques, robótica educativa...).</li> <li>- Vocabulario básico do ámbito tecnolóxico.</li> </ul>

UD	Título da UD	Duración
6	A enerxía e as máquinas	10

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Coñecer diferentes formas e fontes de enerxía, identificando os seus usos na vida cotiá.	Coñecer diferentes formas e fontes de enerxía, identificando os seus usos na vida cotiá, con apoio.	TI	100
CA3.4 - Analizar os efectos das forzas sobre determinados obxectos de uso común, realizando experiencias sinxelas e pequenas investigacións con máquinas e aparellos.	Analizar os efectos das forzas sobre determinados obxectos de uso común, realizando experiencias sinxelas.		
CA3.5 - Identificar problemas ecosociais, propoñer posibles solucións e poñer en práctica hábitos de vida sustentable, recoñecendo comportamentos respectuosos de coidado e protección da contorna e uso sustentable dos recursos naturais, e expresando os cambios positivos e negativos causados no medio pola acción humana.	Identificar problemas ecosociais, propoñer algunha solución e poñer en práctica hábitos de vida sustentable, recoñecendo comportamentos respectuosos de coidado e protección da contorna e uso sustentable dos recursos naturais, e expresando os cambios positivos e negativos causados pola acción humana		
CA4.1 - Utilizar dispositivos e recursos dixitais de forma segura e de acordo coas necesidades do contexto educativo, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual e en equipo, reelaborando e creando contidos dixitais sinxelos.	Utilizar dispositivos e recursos dixitais de forma segura e de acordo coas necesidades do contexto educativo, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual e en equipo, reelaborando e creando contidos dixitais sinxelos con apoio		
CA4.2 - Construír en equipo un produto final sinxelo que dea solución a un problema de deseño, propoñendo posibles solucións, probando diferentes prototipos e utilizando de forma segura as ferramentas, técnicas e materiais adecuados.	Construír en equipo un produto final sinxelo que dea solución a un problema de deseño, propoñendo posibles solucións, probando diferentes prototipos e utilizando de forma segura as ferramentas, técnicas e materiais adecuados con axuda.		
CA4.3 - Presentar o produto final dos proxectos de deseño en diferentes formatos explicando os pasos seguidos.	Presentar o produto final dos proxectos de deseño en diferentes formatos explicando os pasos seguidos con apoio		
CA4.4 - Resolver, de forma guiada, problemas sinxelos de programación, modificando algoritmos de acordo con principios básicos do pensamento computacional.	Resolver, de forma guiada, problemas sinxelos de programación, modificando algoritmos de acordo con principios básicos do pensamento computacional con axuda.		
CA4.5 - Participar en diversas tarefas en equipo, desenvolvendo distintos roles que favorezan o obxectivo final dun proxecto respectando as normas básicas de convivencia.	Participar en diversas tarefas en equipo, desenvolvendo distintos roles que favorezan o obxectivo final dun proxecto respectando as normas básicas de convivencia.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

<b>Contidos</b>
-----------------

## Contidos

- Fontes de enerxía renovables e non renovables.
- Propiedades das máquinas simples, a súa observación e manipulación. Aplicacións e usos na vida cotiá.
- Uso responsable dos recursos naturais do planeta. Impacto ambiental: contaminación e residuos.
- Dixitalización da contorna persoal de aprendizaxe:
- Dispositivos e recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo.
- Procuras guiadas de información seguras e eficientes en Internet.
- Recursos e plataformas dixitais restrinxidas e seguras para comunicarse con outras persoas. Etiqueta dixital, regras básicas de cortesía e respecto.
- Estratexias para fomentar o benestar dixital. Recoñecemento dos riscos asociados a un uso inadecuado e pouco seguro das tecnoloxías dixitais (tempo excesivo de uso, ciberacoso, acceso a contidos inadecuados, publicidade e mensaxes non desexadas) e estratexias de actuación.

UD	Título da UD	Duración
7	TRANSVERSAL	35

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Formular preguntas e realizar predicións razoadas sobre obxectos, feitos e fenómenos do medio natural a través da observación.	Formular preguntas e realizar predicións razoadas sobre obxectos, feitos e fenómenos do medio natural a través da observación, con apoio.	TI	100
CA1.2 - Buscar e seleccionar información, de diferentes fontes seguras e fiables, adquirindo léxico científico básico, utilizándoa en investigacións relacionadas co medio natural.	Buscar e seleccionar información, adquirindo léxico científico básico, utilizándoa en investigacións relacionadas co medio natural, con apoio.		
CA1.3 - Realizar experimentos guiados, de forma individual ou en equipo, utilizando diferentes técnicas de indagación e instrumentos de forma segura, realizando observacións e medicións precisas, rexistrando os datos correctamente.	Realizar experimentos guiados, de forma individual ou en equipo, utilizando algunha técnica de indagación e instrumentos de forma segura, realizando observacións, medicións e rexistrando os datos con apoio.		
CA1.4 - Comunicar os resultados das investigacións a través de diferentes formatos, comparando os resultados obtidos coas predicións realizadas.	Comunicar os resultados das investigacións, comparando os resultados obtidos coas predicións realizadas, con apoio.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

## Contidos

- A importancia do uso da ciencia e da tecnoloxía para axudar a comprender as causas das propias accións, tomar decisións razoadas e realizar tarefas de forma máis eficiente.
- Fomento da curiosidade, a iniciativa e a constancia na realización das diferentes investigacións a través da observación e formulación de hipóteses.

## Contidos

- Vocabulario científico básico relacionado coas diferentes investigacións.
- Procedementos de indagación adecuados ás necesidades da investigación, identificación e clasificación da información relevante, de maneira individual ou en equipo.
- Realización de experimentos, de maneira individual ou en equipo, utilizando o método científico.
- Uso de instrumentos e dispositivos apropiados para realizar observacións e medicións precisas de acordo coas necesidades da investigación, rexistrando os seus resultados.
- Comunicación guiada dos resultados da investigación, de forma oral ou escrita, utilizando diferentes soportes (textos orais ou escritos, maquetas, presentacións, murais).

### 4.1. Concrecións metodolóxicas

A metodoloxía empregada estará baseada nunha aprendizaxe competencial, encamiñada a acadar os obxectivos da materia e as competencias relacionadas. Para elo, levaranse a cabo proxectos significativos e interdisciplinares relacionados co entorno próximo do alumno; experimentos; actividades de indagación e investigación que promovan a observación, establecemento de hipóteses e relacións e obtención de conclusións, traballando o método científico. Ademais, realizaranse debates sobre temas relacionados coa área e de actualidade, lapbooks, exposicións orais e outros traballos de forma cooperativa ou individual empregando ferramentas tecnolóxicas.

Dado que a aprendizaxe que se promoverá será competencial e interdisciplinar, proporanse situacións de aprendizaxe a través de plans de traballo no que se integren diferentes áreas.

Para elo, partiremos sempre dos coñecementos previos do alumnado, dende o particular ao xeral e do concreto ao abstracto. As explicacións en gran grupo levaranse a cabo sentados no chan en semicírculo, acompañados sempre de material de apoio visual.

Na área desenvolverase unha séptima unidade didáctica denominada transversal na que se traballarán os contidos do bloque 1 "cultura científica" nas seis unidades restantes.

O papel da mestra:

A mestra será unha guía no proceso de enseñanza-aprendizaxe do seu alumnado.

Preparará actividades competenciais que promovan os intereses do neno/a, axeitadas a súa etapa de desenvolvemento. Será unha aprendizaxe global, activa, participativa, significativa e por descubrimento.

A mestra será concebida como unha guía e facilitadora da aprendizaxe que observa as necesidades, capacidades e intereses de cada alumno/a, ofrecendo as oportunidades para desenvolverse de forma autónoma e eficaz.

En canto á organización dos espazos, tempos e agrupamentos, variará en función das dinámicas que se leven a cabo:

-Espazos: a aula estará organizada por ambientes (matemáticos, Lingua e ciencias) con diversas actividades manipulativas que complementen ao traballo diario, así como materiais diversos: taxetas en 3 partes con temática da área, puzzles, xogos, libros e material didáctico como ciclo da vida das plantas en formato físico, animais, etc.

-Tempos: ao inicio da sesión, explicárase que imos facer e a secuencia, de forma que progresivamente adquiran unha maior autonomía na realización das tarefas. Ademais, haberá un cronómetro dixital na PDI de forma que poidan observar o paso do tempo e sexan conscientes del.

-Agrupamentos: haberá momentos de traballo individual, por parellas ou pequeno grupo (2-3 personas). Os grupos serán heteroxéneos, diversos e mixtos en función das necesidades.

Ademais, levaranse a cabo actividades complementarias co fin de ampliar os aspectos curriculares como poden ser saídas ao medio natural (praia, bosque, campo...), visitas a museos, exposicións, charlas formativas, etc. Estableceranse colaboracións con outras institucións (asociacións de mulleres, asociación de mariscadoras, concello, deputación, etc.).

## 4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Recursos persoais: titora, mestres de apoio e PROA, familias. Persoas externas de empresas, institucións, etc.
Recursos materiais: material funxible (libretas, lapis, rotuladores, ceras, cartolinas, folios...), libros de consulta, material didáctico (figuras ciclo da vida das plantas, animais, plantas, etc.), material de laboratorio, plastilina, láminas e fotografías.
Recursos tecnolóxicos e dixitais: tablets, PDI, ordenadores, robots, apps educativas, kahoot...

## 5.1. Procedemento para a avaliación inicial

A avaliación inicial levarase a cabo ao inicio de cada unidade didáctica co obxectivo de coñecer o punto de partida do alumnado, os seus intereses e detectar posibles dificultades ou necesidades. Tamén se realizará nas primeiras semanas de curso. Para isto teremos en conta os expedientes e informes de cada un deles/las, as entrevistas iniciais coas familias onde recolleremos información, reunións co DO, así como actividades e dinámicas na clase sinxelas.

## 5.2. Criterios de cualificación e recuperación

### Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	12	12	12	10	7	7	40	100
Táboa de indicadores	100	100	100	100	100	100	100	100

### Criterios de cualificación:

Para establecer os criterios de cualificación, teremos en conta os instrumentos empregados para a avaliación de cada unidade didáctica.

Usaranse:

-Táboas de indicadores tales como rúbricas, escalas de observación ou listas de cotexto para avaliar as producións do alumnado así como os procesos implicados neles. Os criterios de avaliación de cada UD se lle atribuirá un peso, como pode verse reflexados nas táboas anteriores. A media aritmética da cualificación obtida nas dúas unidades didácticas determinará a nota final do trimestre.

A avaliación será continua, polo que a nota final no curso (avaliación final) coincidirá coa nota da terceira avaliación.

Nas seis unidades didácticas avaliarase:

- Táboa de indicadores das producións do alumnado (caderno, fichas, lapbooks, murais, etc.): 60%
- Táboa de indicadores dos criterios de avaliacións transversais ás 6 UD (coñecemento científico): 40%

Para acadar unha cualificación positiva na unidade deberá acadar, ao menos, o grao mínimo de consecución do 30% do total dos CA.

Na avaliación final ordinaria tamén se avaliarán as competencias clave tendo en conta os obxectivos de área e os descritores operativos:

CCL: obxectivo 1, 4 e 5

CP: obxectivo 5

STEM: obxectivos do 1 ao 6

CD: obxectivo 1, 3, 5 e 6

CPSAA: obxectivo 2, 4, 6

CC: obxectivo 1, 2, 3, 4

CE: obxectivo 3, 4 e 6

CCEC: obxectivo 3, 5 e 6

### **Criterios de recuperación:**

A avaliación será continua, polo que moitos CA serán avaliados ao longo de todo o curso. De non ser así, proporanse actividades de reforzo e recuperación co fin de acadar os obxectivos.

Se a valoración dos criterios de cualificación se basea en determinados instrumentos, a recuperación dos obxectivos de área non acadados serán avaliados a través do mesmo tipo de instrumentos de avaliación usados na avaliación suspena. No caso de alumnado con medidas de atención á diversidade, os instrumentos adaptaranse ás súas características.

## **6. Medidas de atención á diversidade**

Para atender a diversidade da aula teremos en conta o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, e a orden do 8 de setembro do 2021 polo que se regula a atención a diversidade nos centros educativos de Galicia.

Levaranse en marcha as medidas e accións necesarias coa finalidade de adecuar a resposta educativa ás diferentes características e necesidades, ritmos e estilos de aprendizaxes, motivacións, intereses e situacións sociais e culturais do alumnado. Estas medidas clasificarémolas en ordinarias e extraordinarias:

Ordinarias: na aula tomaranse as seguintes: adecuación da organización e xestión da aula; metodoloxías baseadas no traballo colaborativos en grupos heteroxéneos, tutoría entre iguais, aprendizaxe por proxectos que promovan a inclusión; programas de habilidades sociais para mellorar a cohesión de grupo e o clima de aula; adaptación dos tempos de avaliación; etc. Porfesorado de apoio con dispoñibilidade horaria e PROA. Actividades encamiñadas á mellora das habilidades metacognitivas e adquisición das competencias a través de esquemas, mapas conceptuais, resumos, etc. Tamén actividades de reforzo ou ampliación segundo se requiran.

Extraordinarias: apoio polo profesorado especialista en audición e linguaxe; adaptacións curriculares.

Para atender mellor á diversidade da aula, fomentárase o Deseño Universal de Aprendizaxe (DUA) a través dunha planificación multinivel sempre que se precise.

Na aula contamos con catro nenos NEAE, un deles con ACI en Lingua Galega e Lingua Castelá.

## 7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7
ET.1 - A comprensión de lectura, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, a competencia dixital, o fomento da creatividade, do espírito científico e do emprendemento traballaranse en todas as áreas.	X	X	X	X	X	X	
ET.2 - A igualdade entre mulleres e homes, a educación para a paz, a educación para o consumo responsable e o desenvolvemento sostible e a educación para a saúde, incluída a afectivo-sexual.			X	X	X		
ET.3 - Prestarase especial atención á orientación educativa, á acción tutorial e á educación emocional e en valores	X	X	X	X	X	X	
ET.4 - Promoverase a aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos, valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, ... o respecto polos dereitos humanos e o rexeitamento da violencia terrorista, a pluralidade, o respecto polo Estado de dereito, o respecto e a consideración polas vítimas do terrorismo, e a prevención de calquera tipo de violencia.	X	X	X	X	X	X	
ET.5 - Evitaranse os comportamentos, estereotipos e contidos sexistas, así como aqueles que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero, favorecendo a visibilidade da realidade homosexual, bisexual, transexual, transxénero e intersexual.					X	X	

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7
ET.6 - Medidas para que o alumnado participe en actividades que lle permitan afianzar o espírito emprendedor e a iniciativa empresarial a partir de aptitudes como a creatividade, a autonomía, a iniciativa, o traballo en equipo, a confianza nun mesmo e o sentido crítico.	X	X	X	X	X	X	

## 7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Saídas a contorna próxima	Praia, zona de marisqueo, campo, parques, supermercados...			
Saídas culturais	Museos, exposicións, fábricas...			
Obradoiros	Experimentos, cociña, deporte, horta, composteiro...			
Charlas formativas	Persoas convidadas ao centro escolar			
Conmemoracións	celebracións de conmemoracións como o día do medio ambiente, da saúde, da mulleres, etc.			

## 8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Rol do mestre
Motivación do alumnado
Adecuación da programación
Coherencia entre os elementos curriculares
Clima da aula
Temporalización
Organización dos espazos e dos materiais
Medidas de atención a diversidade
Procedementos e instrumentos de avaliación



**Descrición:**

O proceso de ensinanza-aprendizaxe require un seguimento continuo dos seus avances co obxectivo de detectar a tempo aquelas iniciativas ou metodoloxías que non están tendo o resultado desexado e correxir os erros que se atopen. A avaliación do papel do mestre é un proceso que busca garantir que se acaden os obxectivos educativos marcados, así como o benestar e aprendizaxe do alumnado.

**8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora**

O seguimento de cada unidade didáctica levarase semanalmente a través da planificación de aula, así como na aplicación de PROENS ao remate de cada unha.

As modificacións irán quedando rexistradas no programa que servirán como proposta de mellora cara ao próximo curso.

Ademais, semanalmente iranse revisando as actividades propostas e modificando cando se requira.

Trimestralmente realizarase un seguimento das avaliacións do alumnado para poder detectar erros e establecer propostas de mellora co fin de aumentar os resultados académicos.

**9. Outros apartados**

# PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

## Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36004484	CEIP Plurilingüe da Laxe	Marín	2023/2024

## Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación primaria	Ciencias Sociais	3º Pri.	2	70

## Réxime

Réxime xeral-ordinario

<b>Contido</b>	<b>Páxina</b>
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	11
4.2. Materiais e recursos didácticos	11
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	12
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	12
6. Medidas de atención á diversidade	13
7.1. Concreción dos elementos transversais	13
7.2. Actividades complementarias	14
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	15
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	15
9. Outros apartados	16

## 1. Introducción

A programación didáctica é o instrumento de planificación curricular específico e necesario para desenvolver o proceso de ensino aprendizaxe do alumnado de maneira coordinada entre todo o profesorado. Partindo dos referentes legais e teóricos que regulan o noso sistema educativo, elabórase esta Programación Didáctica de Ciencias Sociais para 3º de Educación Primaria, durante o curso escolar 2023/2024 regulado pola Orde do 3 de maio de 2023, pola que se aproba o calendario escolar en Galicia.

A área de Ciencias Sociais ten como obxectivo principal que o alumnado chegue a ser personas activas, responsables e respectuosas coa súa contorna próxima e afastada. Nunha sociedade cada vez máis cambiante e diversa, cómpre promover novas formas de sentir, pensar e actuar que favorezan a inclusión do alumnado nun mundo máis xusto e solidario. O alumnado terá que adoptar comportamentos que contribúan a mellora e conservación da contorna. Isto supón tamén, o recoñecemento da diversidade como riqueza pluricultural, a resolución pacífica de conflitos e a aplicación crítica dos mecanismos democráticos de participación cidadá.

O CEIP da Laxe é un centro público de Educación Infantil e Primaria, situado no concello de Marín, Pontevedra. Está formado por dúas aulas mixtas de infantil e 6 de primaria. O alumnado para o cal se elaborou esta programación é o curso de 3º EP, formado por 6 nenos e 1 nena, con idades comprendidas entre os 7 e os 9 anos. Ademais, na aula contamos con cinco nenos con necesidades especiais de apoio educativo.

Esta programación consta de 6 unidades didácticas que estarán detalladas no punto 3.1. Para o seu desenvolvemento contaremos coa contorna próxima ao centro (concello) e as instalacións da propia escola (laboratorio, biblioteca, patio...), a través dos catro bloques de contidos que conforman esta área de coñecemento: bloque 1. Ciencia e tecnoloxía; bloque 2: o mundo e o desenvolvemento sustentable; bloque 3: vivir en sociedade; bloque 4: leccións do pasado.

## 2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Utilizar dispositivos e recursos dixitais de forma segura, responsable e eficiente, para buscar información, comunicarse e traballar de maneira individual, en equipo e en rede.	3		4	1-2-3-4-5				4
OBX2 - Expor e dar resposta a cuestións científicas sinxelas, utilizando diferentes técnicas, instrumentos e modelos propios do pensamento científico, para interpretar e explicar feitos e fenómenos que ocorren no medio natural, social e cultural.	1-2-3		2-4	1-2		4		
OBX3 - Identificar as características dos diferentes elementos ou sistemas do medio natural, social e cultural, analizando a súa organización e propiedades e establecendo relacións entre estes, para recoñecer o valor do patrimonio cultural, conservalo, melloralo e emprender accións para o seu uso responsable.			1-2-4-5	1		4	1	1

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX4 - Identificar as causas e consecuencias da intervención humana na contorna, desde os puntos de vista social, económico, cultural, tecnolóxico e ambiental, para mellorar a capacidade de afrontar problemas, buscar solucións e actuar de maneira individual e cooperativa na súa resolución, e para poñer en práctica estilos de vida sustentables e consecuentes co respecto, o coidado e a protección das persoas e do planeta.	5		2-5		4	1-3-4	1	
OBX5 - Observar, comprender e interpretar continuidades e cambios do medio natural, social e cultural, analizando relacións de causalidade, simultaneidade e sucesión, para explicar e valorar as relacións entre diferentes elementos e acontecementos.	3		4		4	1-3	2	1
OBX6 - Recoñecer e valorar a diversidade e a igualdade de xénero, mostrando empatía e respecto por outras culturas e reflexionando sobre cuestións éticas, para contribuír ao benestar individual e colectivo dunha sociedade en continua transformación e ao logro dos valores de integración europea.		3			3	1-2-3		1
OBX7 - Participar na contorna e na vida social de forma eficaz e construtiva desde o respecto aos valores democráticos, os dereitos humanos e da infancia e os principios e valores da Constitución española e a Unión Europea, valorando a función do Estado e as súas institucións no mantemento da paz e seguridade integral cidadá, para xerar interaccións respectuosas e equitativas e promover a resolución pacífica e dialogada dos conflitos.	5				1	1-2-3		1

## Descrición:

### 3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	O espazo	Nesta primeira unidade didáctica coñecerán a creación do Universo a través dunha dinámica vivencial sobre a teoría do Big Bang. Afondarase en conceptos do Sistema Solar e do noso planeta Terra e o seu satélite. Ademais, traballarán sobre a representación espacial a través de mapas	10	8	X		

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	O espazo	e planos.	10	8	X		
2	A auga como fonte de vida	Na segunda UD os estados da auga e os seus cambios, así como consellos para facer un uso responsable da auga. Clima e tempo atmosférico.	10	9	X		
3	STOP contaminación	Na terceira unidade didáctica coñecerán os tipos de paisaxe e as principais formas de relevo que se poden atopar. Actividades humanas que modifican as paisaxes. Respecto aos espazos naturais.	12	9		X	
4	O lugar no que vivimos	Na cuarta unidade didáctica coñecerán a organización familiar e social, a función do concello. Costumes e tradicións. Educación vial. Respecto á diversidade funcional das persoas.	7	6		X	
5	Galicia	Na 5ª UD traballárase a organización territorial e política de Galicia. Migración e diversidade cultural. Demografía e poboación.	6	5			X
6	As pegadas do tempo	Na última UD coñecerán o seu pasado familiar, investigando para realizar unha árbore xenealóxica. Traballárase as idades da historia, coñecendo algúns feitos históricos relevantes e fontes que informan do pasado. Emprego de unidades para medir o tempo histórico.	15	7			X
7	TRANSVERSAL	Durante todos os trimestres e unidades didácticas traballárase o método científico a través do bloque 1 "ciencia e tecnoloxía" de forma transversal.	40	26	X	X	X

### 3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	O espazo	8

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Identificar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural, social e cultural a través de metodoloxías da indagación e utilizando as ferramentas e procesos adecuados.	Identificar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural, social e cultural a través de metodoloxías da indagación e utilizando as ferramentas e procesos adecuados con axuda.	TI	100

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Identificar conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural, mostrando comprensión das relacións que se establecen.	Identificar conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural, mostrando comprensión das relacións que se establecen con axuda.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> <li>- A Terra e as catástrofes naturais. Elementos, movementos e dinámicas que ocorren no universo.</li> <li>- Coñecemento do espazo. Representación do espazo. Representación da Terra a través do globo terráqueo, os mapas e outros recursos dixitais. Uso de planos do barrio ou da localidade, como representación gráfica de espazos. Interpretación de lendas e símbolos cartográficos elementais en mapas.</li> </ul>

UD	Título da UD	Duración
2	A auga como fonte de vida	9

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Identificar conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural, mostrando comprensión das relacións que se establecen.	Identificar conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural, mostrando comprensión das relacións que se establecen con apoio.	TI	100
CA2.3 - Identificar problemas ecosociais, propoñer posibles solucións e poñer en práctica estilos de vida sustentable, recoñecendo comportamentos respectuosos de coidado, corresponsabilidade e protección da contorna e uso sustentable dos recursos naturais, e expresando os cambios positivos e negativos causados no medio pola acción humana.	Identificar problemas ecosociais, propoñer solucións e poñer en práctica comportamentos respectuosos de coidado, protección da contorna. Uso sustentable dos recursos naturais, cambios positivos e negativos causados no medio pola acción humana con axuda.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> <li>- O clima e a paisaxe. Os fenómenos atmosféricos. Toma e rexistro de datos e variables meteorolóxicas (temperatura, humidade, vento, precipitacións) e a súa representación gráfica e visual: o climograma.</li> <li>- Responsabilidade ecosocial. Ecodependencia e interdependencia entre persoas, sociedades e medio natural.</li> <li>- Estilos de vida sustentable. O consumo e a produción responsables, a alimentación equilibrada e sustentable, o uso eficiente da auga e da enerxía, a mobilidade segura, saudable e sustentable, e a prevención e a xestión dos residuos.</li> </ul>

UD	Título da UD	Duración
3	STOP contaminación	9

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Identificar conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural, mostrando comprensión das relacións que se establecen.	Identificar conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural, mostrando comprensión dalgunha das relacións que se establecen, con apoio.	TI	100
CA2.3 - Identificar problemas ecosociais, propoñer posibles solucións e poñer en práctica estilos de vida sustentable, recoñecendo comportamentos respectuosos de coidado, corresponsabilidade e protección da contorna e uso sustentable dos recursos naturais, e expresando os cambios positivos e negativos causados no medio pola acción humana.	Identificar problemas ecosociais, propoñer posibles solucións e poñer en práctica estilos de vida sustentable, recoñecendo comportamentos de coidado, protección da contorna e uso sustentable dos recursos naturais. Cambios positivos e negativos causados no medio pola acción humana con axuda.		
CA4.1 - Protexer o patrimonio natural e cultural e valoralo como un ben común, adoptando condutas respectuosas para o seu gozo e propoñendo accións para a súa conservación e mellora.	Protexer o patrimonio natural e cultural e valoralo como un ben común, adoptando condutas respectuosas para o seu gozo e propoñendo accións para a súa conservación e mellora con apoio.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> <li>- O cambio climático. Introducción ás causas e consecuencias do cambio climático, e o seu impacto nas paisaxes da Terra.</li> <li>- Responsabilidade ecosocial. Ecodependencia e interdependencia entre persoas, sociedades e medio natural.</li> <li>- Estilos de vida sustentable. O consumo e a produción responsables, a alimentación equilibrada e sustentable, o uso eficiente da auga e da enerxía, a mobilidade segura, saudable e sustentable, e a prevención e a xestión dos residuos.</li> <li>- O patrimonio natural e cultural. Os espazos protexidos, culturais e naturais. O seu uso, coidado e conservación.</li> </ul>

UD	Título da UD	Duración
4	O lugar no que vivimos	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
-------------------------	------------------------	----	---



Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.3 - Coñecer os principais órganos de goberno e funcións de diversas administracións e servizos públicos, valorando a importancia da súa xestión para a seguridade integral cidadá e a participación democrática.	Coñecer os principais órganos de goberno e algunhas funcións de diversas administracións e servizos públicos.	TI	100
CA3.4 - Interiorizar normas básicas para a convivencia no uso dos espazos públicos como peóns ou como usuarios dos medios de locomoción, identificando os sinais de tráfico e tomando conciencia da importancia dunha mobilidade segura, saudable e sustentable tanto para as persoas como para o planeta.	Interiorizar normas básicas para a convivencia no uso dos espazos públicos como peóns ou como usuarios dos medios de locomoción, identificando algúns sinais de tráfico e tomando conciencia da importancia dunha mobilidade segura, saudable e sustentable tanto para as persoas como para o planeta.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Costumes, tradicións e manifestacións culturais da contorna. Respecto pola diversidade cultural que convive na contorna da cohesión social. A cultura de paz e non violencia.</li> <li>- Organización e funcionamento da sociedade. As principais institucións e entidades da contorna local, rexional e nacional e os servizos públicos que prestan. Estrutura administrativa de Galicia.</li> <li>- Seguridade viaria. A cidade como espazo de convivencia. Normas de circulación, sinais e marcas viarios. Mobilidade segura, saudable e sustentable como peóns ou como usuarios dos medios de locomoción.</li> <li>- Compromisos e normas para a vida en sociedade.</li> </ul>

UD	Título da UD	Duración
5	Galicia	5

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Analizar a importancia demográfica, cultural e económica das migracións na actualidade, valorando con respecto e empatía a achega da diversidade cultural ao benestar individual e colectivo.	Analizar a importancia demográfica, cultural e económica das migracións na actualidade, valorando con respecto e empatía a achega da diversidade cultural ao benestar individual e colectivo con axuda	TI	100
CA3.2 - Valorar positivamente as accións que fomentan a igualdade de xénero e as condutas non sexistas recoñecendo modelos positivos ao longo da historia.	Valorar positivamente as accións que fomentan a igualdade de xénero e as condutas non sexistas recoñecendo modelos positivos ao longo da historia, con apoio		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Desigualdade social e acceso aos recursos. Usos do espazo polo ser humano e evolución das actividades produtivas.

## Contidos

- Organización política e territorial de Galicia.
- Ocupación e distribución da poboación no espazo e análise dos principais problemas e retos demográficos. Representación gráfica e cartográfica da poboación. A organización do territorio en Galicia.
- Igualdade de xénero e conduta non sexista. Análise e reflexión sobre os estereotipos de xénero.

UD	Título da UD	Duración
6	As pegadas do tempo	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Valorar positivamente as accións que fomentan a igualdade de xénero e as condutas non sexistas recoñecendo modelos positivos ao longo da historia.	Valorar positivamente as accións que fomentan a igualdade de xénero e as condutas non sexistas.	TI	100
CA4.1 - Protexer o patrimonio natural e cultural e valoralo como un ben común, adoptando condutas respectuosas para o seu gozo e propoñendo accións para a súa conservación e mellora.	Protexer o patrimonio natural e cultural e valoralo como un ben común, adoptando condutas respectuosas para o seu gozo e propoñendo accións para a súa conservación e mellora, con apoio.		
CA4.2 - Identificar feitos da contorna social e cultural desde a Prehistoria ata a Idade Antiga, empregando as nocións de causalidade, simultaneidade e sucesión.	Identificar algúns feitos da contorna social e cultural desde a Prehistoria ata a Idade Antiga.		
CA4.3 - Coñecer persoas, grupos sociais relevantes e formas de vida das sociedades desde a Prehistoria ata a Idade Antiga, incorporando a perspectiva de xénero.	Coñecer persoas, grupos sociais relevantes e formas de vida das sociedades desde a Prehistoria ata a Idade Antiga, incorporando a perspectiva de xénero, con axuda.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

## Contidos

- Igualdade de xénero e conduta non sexista. Análise e reflexión sobre os estereotipos de xénero.
- As fontes históricas: clasificación e utilización das distintas fontes (orais, escritas, patrimoniais) como vía para a análise dos cambios e permanencias na localidade ao longo da historia.
- O tempo histórico. Nocións temporais e cronoloxía. Localización temporal das grandes etapas históricas en eixes cronolóxicos.
- As expresións artísticas e culturais prehistóricas e da antigüidade e a súa contextualización histórica desde unha perspectiva de xénero.
- Iniciación na investigación e nos métodos de traballo para a realización de proxectos, que analicen feitos, asuntos e temas de relevancia actual con perspectiva histórica, contextualizándoos na época correspondente.
- A acción de mulleres e homes como suxeitos na historia. Descubrimentos e inventos importantes ao longo da historia.

UD	Título da UD	Duración
7	TRANSVERSAL	26

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Utilizar dispositivos e recursos dixitais, de acordo coas necesidades do contexto educativo de forma segura, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual e en equipo, reelaborando e creando contidos dixitais sinxelos.	Utilizar dispositivos e recursos dixitais, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual e en equipo, reelaborando e creando contidos dixitais sinxelos con axuda,	TI	100
CA1.2 - Formular preguntas e realizar predicións razoadas, demostrando curiosidade polo medio natural, social e cultural próximo.	Formular preguntas e realizar predicións con apoio, demostrando curiosidade polo medio natural, social e cultural próximo.		
CA1.3 - Buscar e seleccionar información, de diferentes fontes seguras e fiables utilizándoa en investigacións relacionadas co medio natural, social e cultural e adquirindo léxico científico básico.	Buscar e seleccionar información, utilizándoa en investigacións relacionadas co medio natural, social e cultural e adquirindo léxico científico básico.		
CA1.4 - Realizar experimentos guiados utilizando diferentes técnicas de indagación e modelos, empregando de forma segura instrumentos e dispositivos, realizando observacións e medicións precisas e rexistrándoas correctamente.	Realizar experimentos guiados, empregando de forma segura instrumentos e dispositivos, realizando observacións e medicións precisas e rexistrándoas correctamente con axuda.		
CA1.5 - Realizar actividades no contexto da comunidade escolar, asumindo responsabilidades e establecendo acordos de forma dialogada e democrática e empregando unha linguaxe inclusiva e non violenta.	Realizar actividades no contexto da comunidade escolar, asumindo responsabilidades e establecendo acordos de forma dialogada e democrática e empregando unha linguaxe inclusiva e non violenta, con apoio.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Procedementos de indagación adecuados ás necesidades da investigación (observación no tempo, identificación e clasificación, procura de patróns, creación de modelos, investigación a través de procura de información, experimentos con control de variables...).</li> <li>- Instrumentos e dispositivos apropiados para realizar observacións e medicións precisas de acordo coas necesidades da investigación.</li> <li>- Vocabulario científico básico relacionado coas diferentes investigacións.</li> <li>- Fomento da curiosidade, a iniciativa e a constancia na realización das diferentes investigacións.</li> <li>- Avances no pasado relacionados coa ciencia e a tecnoloxía que contribuíron a transformar a nosa sociedade mostrando modelos que incorporen unha perspectiva de xénero.</li> <li>- Propostas de traballo cooperativo que supoñan un proceso de investigación e acción por parte do alumnado e faciliten o proceso de autorregulación de aprendizaxes. Cooperación e diálogo. Estratexias para a prevención e resolución de conflitos.</li> <li>- Dispositivos e recursos dixitais de acordo con as necesidades do contexto educativo. A aula virtual</li> </ul>

#### 4.1. Concrecións metodolóxicas

A metodoloxía empregada estará baseada nunha aprendizaxe competencial, encamiñada a acadar os obxectivos da materia e as competencias relacionadas. Para elo, levaranse a cabo proxectos significativos e interdisciplinares relacionados co entorno próximo do alumno; experimentos; actividades de indagación e investigación que promovan a observación, establecemento de hipóteses e relacións e obtención de conclusións, traballando o método científico. Ademais, realizaranse debates sobre temas científicos e de actualidade, lapbooks, exposicións orais e outros traballos de forma cooperativa ou individual empregando ferramentas tecnolóxicas.

Para elo, partiremos sempre dos coñecementos previos do alumnado, dende o particular ao xeral e do concreto ao abstracto. As explicacións en gran grupo levaranse a cabo sentados no chan en semicírculo, acompañados sempre de material de apoio visual.

Na área desenvolverase unha séptima unidade didáctica denominada transversal na que se traballarán os contidos do bloque 1 "Ciencia e tecnoloxía" nas seis unidades restantes.

O papel da mestra:

A mestra será unha guía no proceso de enseñanza-aprendizaxe do seu alumnado.

Preparará actividades competenciais que promovan os intereses do neno/a, axeitadas a súa etapa de desenvolvemento. Será unha aprendizaxe global, activa, participativa, significativa e por descubrimento.

A mestra será concebida como unha guía e facilitadora da aprendizaxe que observa as necesidades, capacidades e intereses de cada alumno/a, ofrecendo as oportunidades para desenvolverse de forma autónoma e eficaz.

En canto á organización dos espazos, tempos e agrupamentos, variará en función das dinámicas que se leven a cabo:

-Espazos: a aula estará organizada por ambientes (matemáticos, Lingua e ciencias) con diversas actividades manipulativas que complementen ao traballo diario, así como materiais diversos: tarxetas en 3 partes con temática da área, puzzles, xogos, libros e material didáctico como globo terráqueo, simulador de eclipses, etc.

-Tempos: ao inicio da sesión, explicárase que imos facer e a secuencia, de forma que progresivamente adquieran unha maior autonomía na realización das tarefas. Ademais, haberá un cronómetro dixital na PDI de forma que poidan observar o paso do tempo e sexan conscientes del.

-Agrupamentos: haberá momentos de traballo individual, por parellas ou pequeno grupo (3-4 personas). Os grupos serán heteroxéneos, diversos e mixtos en función das necesidades.

Ademais, levaranse a cabo actividades complementarias co fin de ampliar os aspectos curriculares como poden ser saídas ao medio natural (praia, bosque, campo...), visitas museos, exposicións, charlas formativas, etc. Estableceranse colaboracións con outras institucións.

#### 4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Recursos persoais: titora, mestres de apoio e PROA, familias. Persoas externas de empresas, institucións, etc.
Recursos materiais: material funxible (libretas, lapis, rotuladores, ceras, cartolinas, folios...), libros de consulta, material didáctico (planisferio, globo terráqueo, mapas, etc), material de laboratorio, plastilina, láminas e fotografías.
Recursos tecnolóxicos e dixitais: tablets, PDI, ordenadores, robots, apps educativas, kahoot...

## 5.1. Procedemento para a avaliación inicial

A avaliación inicial levarase a cabo ao inicio de cada unidade didáctica co obxectivo de coñecer o punto de partida do alumnado, os seus intereses e detectar posibles dificultades ou necesidades. Tamén se realizará nas primeiras semanas de curso. Para isto teremos en conta os expedientes e informes de cada un deles/las, as entrevistas iniciais coas familias onde recolleremos información, reunións co DO, así como actividades e dinámicas na clase sinxelas.

## 5.2. Criterios de cualificación e recuperación

### Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	10	10	12	7	6	15	40	100
Táboa de indicadores	100	100	100	100	100	100	100	100

### Criterios de cualificación:

Para establecer os criterios de cualificación, teremos en conta os instrumentos empregados para a avaliación de cada unidade didáctica.

Usaranse:

- Táboas de indicadores tales como rúbricas, escalas de observación ou listas de cotexto para avaliar as producións do alumnado así como os procesos implicados neles. Os criterios de avaliación de cada UD se lle atribuirá un peso, como pode verse reflexados nas táboas anteriores. A media aritmética da cualificación obtida nas dúas unidades didácticas determinará a nota final do trimestre.

A avaliación será continua, polo que a nota final no curso (avaliación final) coincidirá coa nota da terceira avaliación.

Nas seis unidades didácticas avaliarase:

- Táboa de indicadores das producións do alumnado (caderno, fichas, lapbooks, murais, etc.): 60%
- Táboa de indicadores dos criterios de avaliacións transversais ás 6 UD (coñecemento científico): 40%

Para acadar unha cualificación positiva na unidade deberá acadar, ao menos, o grao mínimo de consecución do 30% do total dos CA.

Na avaliación final ordinaria tamén se avaliarán as competencias clave tendo en conta os obxectivos de área e os descritores operativos:

CCL: obxectivo 1, 2, 4, 5 e 7  
 CP: obxectivo 6  
 STEAM: obxectivo 1 ao 5  
 CD: obxectivo 1, 2 e 3  
 CPSAA: obxectivo 4, 5, 6 e 7  
 CC: obxectivo 2 ao 7  
 CCEC: obxectivo 1, 3, 5, 6 e 7

### Criterios de recuperación:

A avaliación será continua, polo que moitos CA serán avaliados ao longo de todo o curso. De non ser así, proporanse actividades de reforzo e recuperación co fin de acadar os obxectivos.

Se a valoración dos criterios de cualificación se basea en determinados instrumentos, a recuperación dos obxectivos de área non acadados serán avaliados a través do mesmo tipo de instrumentos de avaliación usados na avaliación suspensa. No caso de alumnado con medidas de atención á diversidade, os instrumentos adaptaranse ás súas características.

## 6. Medidas de atención á diversidade

Para atender a diversidade da aula teremos en conta o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, e a orden do 8 de setembro do 2021 polo que se regula a atención a diversidade nos centros educativos de Galicia.

Levaranse en marcha as medidas e accións necesarias coa finalidade de adecuar a resposta educativa ás diferentes características e necesidades, ritmos e estilos de aprendizaxes, motivacións, intereses e situacións sociais e culturais do alumnado. Estas medidas clasificarémolas en ordinarias e extraordinarias:

Ordinarias: na aula tomaranse as seguintes: adecuación da organización e xestión da aula; metodoloxías baseadas no traballo colaborativos en grupos heteroxéneos, tutoría entre iguais, aprendizaxe por proxectos que promovan a inclusión; programas de habilidades sociais para mellorar a cohesión de grupo e o clima de aula; adaptación dos tempos de avaliación; etc. Profesorado de apoio con dispoñibilidade horaria e PROA. Actividades encamiñadas á mellora das habilidades metacognitivas e adquisición das competencias a través de esquemas, mapas conceptuais, resumos, etc. Tamén actividades de reforzo ou ampliación segundo se requiran.

Extraordinarias: apoio polo profesorado especialista en audición e linguaxe; adaptacións curriculares.

Para atender mellor á diversidade da aula, fomentárase o Deseño Universal de Aprendizaxe (DUA) a través dunha planificación multinivel sempre que se precise.

Na aula contamos con catro alumnos con NEAE, os cales serán atendidos segundo o exposto anteriormente. Dous reciben apoio de AL durante dúas sesións semanais; un deles, ademais, terá unha adaptación curricular en lingua galega e castelá.

### 7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7
ET.1 - A comprensión de lectura, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, a competencia dixital, o fomento da creatividade, do espírito científico e do emprendemento traballaranse en todas as áreas.	X	X	X	X	X	X	
ET.2 - A igualdade entre mulleres e homes, a educación para a paz, a educación para o consumo responsable e o desenvolvemento sostible e a educación para a saúde, incluída a afectivo-sexual.		X	X			X	

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7
ET.3 - Prestarase especial atención á orientación educativa, á acción tutorial e á educación emocional e en valores	X	X	X	X	X	X	
ET.4 - Promoverase a aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos, valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, ... o respecto polos dereitos humanos e o rexeitamento da violencia terrorista, a pluralidade, o respecto polo Estado de dereito, o respecto e a consideración polas vítimas do terrorismo, e a prevención de calquera tipo de violencia.	X	X	X	X	X	X	
ET.5 - Evitaranse os comportamentos, estereotipos e contidos sexistas, así como aqueles que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero, favorecendo a visibilidade da realidade homosexual, bisexual, transexual, transxénero e intersexual.					X	X	
ET.6 - Medidas para que o alumnado participe en actividades que lle permitan afianzar o espírito emprendedor e a iniciativa empresarial a partir de aptitudes como a creatividade, a autonomía, a iniciativa, o traballo en equipo, a confianza nun mesmo e o sentido crítico.	X	X	X	X	X	X	

## 7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Saídas a contorna próxima	Concello, campo, bosque, praia...			
Saídas culturais	Museos, exposicións, fábricas...			

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Obradoiros	Experimentos, educación vial...			
Charlas formativas	Convidados ao centro escolar			
Conmemoracións	celebracións de conmemoracións como o día do medio ambiente, da saúde, da mulleres, contra a violencia á muller, etc.			

### 8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Motivación do alumnado
Rol da mestra
Adecuación da programación
Coherencia entre os elementos curriculares
Clima de aula
Temporalización
Organización dos espazos e dos materiais
Medidas de atención á diversidade
Procedementos e instrumentos de avaliación

#### Descrición:

O proceso de ensinanza-aprendizaxe require un seguimento continuo dos seus avances co obxectivo de detectar a tempo aquelas iniciativas ou metodoloxías que non están tendo o resultado desexado e correxir os erros que se atopen. A avaliación do papel do mestre é un proceso que busca garantir que se acaden os obxectivos educativos marcados, así como o benestar e aprendizaxe do alumnado.

### 8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

O seguimento de cada unidade didáctica levarase semanalmente a través da planificación de aula, así como na aplicación de PROENS ao remate de cada unha.

As modificacións irán quedando rexistradas no programa que servirán como proposta de mellora cara ao próximo curso.

Ademais, semanalmente iranse revisando as actividades propostas e modificando cando se requira.

Trimestralmente realizarase un seguimento das avaliacións do alumnado para poder detectar erros e establecer propostas de mellora co fin de aumentar os resultados académicos.



## 9. Outros apartados